

Delia Oltea Rusu

SÂRME
ȘI
PORTOCALI

HERG BENET
PUBLISHERS

Cuprins

Amintirile unei peregrine	5
Germania	9
Familia Frankenmuller	14
Munca la patron neamț	18
Monica	22
Cum se câștigă banii capitaliști	26
Hellfeld – sediul central	36
Un aparat diabolic numit „tapena“	40
Cum să supraviețuiești forțelor naturii	42
Control și izolare	50
Măritată în Germania	54
Învinși și învingători	59
Cântând în vie	64
Respirări furate	69
Triste clasamente	73
Alienații	77
Marea evadare	83
Spania. Catalunya	90
Noi vecini de apartament	96
Singur	102
Muncind la negru în paradis	109
Rețete culinare	116
Viață nouă în casă veche	120
Weekenduri de emigrant singuratic	130

Mici diferențe... mari	135
Barcelona	140
Norocul care îți face soarta	144
Premiul etapei	150
Peregrinii	153
Un alt început	156
Pare Coll	160
Ceea ce nu se poate cumpăra	163
Prietenii la... catalană	167
Mate, prieteni și drept de muncă	171
Ca românul nu-i nici unu'	174
Pur și simplu... legală	177
Uniforme și false valori	182
Credință, obiceiuri și norme de bun-simț	186
Îi au și ei pe-ai lor	190
Orare și oroare	193
Primele avantaje ale muncii în legalitate	199
Vin când nu mai aștepți	204
Epilog	209
The Queen of the Universe!	212

Colecția $\sqrt{7}$

HERG BENET
P U B L I S H E R S

2015

© 2015 Delia Oltea Rusu

© 2015 Herg Benet Publishers, pentru prezenta ediție

Este interzisă reproducerea totală sau parțială a textelor, pe orice suport audio, video sau electronic, fără acordul deținătorului drepturilor de autor.

Herg Benet Publishers

Str. Dr. Burghilea nr. 22, sector 2, București, România

www.hergbenet.ro

Concept copertă: Daria Rusu

Design: The Spartan Bureau

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Sârme și portocali / Delia Oltea Rusu. - București : Herg Benet, 2015

ISBN 978-606-8530-91-8

821.135.1-31

Tipărit în România

Amintirile unei peregrine

De fapt, totul a început de la o știre. La jurnalul de seară au apărut reprezentanți ai guvernului german, care anunțau un program de contracte de muncă pentru români în Germania. Era pe vremea când vizele se plăteau, iar de contracte de muncă legale, pe dincolo, nu era nici vorbă. În ziua următoare, m-am urcat în tren și am luat Bucureștiul la picior, căutând locul în care să mă înscriu și eu. Am mers prima dată la ambasada lor. Nu era. De-acolo am ajuns pe la Ministerul Muncii. În final, am găsit și m-am înscris pe o listă nesfârșită de interesați. Apoi am așteptat, am dat ceva interviuri despre care o să povestesc mai încolo și, în final, am plecat. Dar s-o luăm pe rând...

Habar n-aveam unde, la ce și pentru cât timp plec. Îmi amintesc doar melancolia și disperarea cu care priveam munții din zarea Sibiului, având convingerea clară că n-o să-i revăd degrabă. Știam că plec în Germania la muncă, tocmai promisem viza pe pașaport. Problema era că nu voiam să mă întorc și era clar că drumul e doar dus.

Nu iei o decizie atât de radicală pentru un moft. Recunosc că mi s-a reproșat și chiar mi-a trecut și mie asta prin cap în clipele grele! În ultimii ani de după revoluție, m-am simțit prinsă într-un cerc al neputinței

și am avut mereu senzația că pot mai mult, nu doar că vreau mai mult de la viața mea. Senzația asta m-a dus mereu înainte. Și am reușit, zic eu. Mi-am șters cu buretele limite, am renăscut cu fiecare despărțire care a urmat. La fiecare cădere m-am ridicat, fiecare loc în care am ajuns m-a format și m-a ajutat să mă regăsesc, am învățat că fiecare ușă închisă înseamnă o fereastră deschisă. Am ignorat principiile pe care le credeam irefutabile. Uneori am încălcat doar convenții, pe care eu le credeam principii. Dar pachetul acela de reguli erau cele după care credeam eu că mă voi ghida toată viața și despre care în final am aflat că sunt făcute doar să stabilizească limite. Limite pe care atunci nu mi le cunoșteam, limite despre care nici măcar nu doream să aflu. Pentru că undeva, pe drumul dinspre tinerețe spre responsabilitate, mă pierdusem pe mine.

Lăsam acasă două fete mărunte și dezorientate, un collie trist și lăptos, o mamă cu o pensie mizeră. Au ieșit la poartă să mă conducă pe drumul care începea într-un sat oarecare din Apuseni. Plecam la muncă în Germania, fericită de schimbarea pe care o făceam și convinsă că viața noastră va fi mai bună. A noastră și nu doar a mea! În largul pelerinaj care a urmat, m-am întrebat de multe ori: ce-am căutat de fapt? De ce n-am știut să mă mulțumesc cu mai puțin și să rămân acolo, în căsuța mea dragă cu pomi și flori, cu fetele mele care aveau nevoie de mine și nu cereau nimic mai mult decât ceilalți copii de vârsta lor?

Aceste rânduri caută încă răspunsul la întrebare. Mi-ar fi foarte ușor să vă spun că m-a dus doar grija zilei de azi și a celei de mâine departe de toți și de toate. Ar fi

o minciună elegantă și un motiv pe care o bună parte a românilor l-ar accepta cu ușurință. Chiar și eu credeam asta, atunci când am plecat. Adevărul gol-goluț despre decizia mea l-am aflat mult mai târziu, atunci când am înțeles că în toată istoria vieții mele personajul principal sunt eu. Că, în afară de actor principal, sunt regizor, scenarist și producător. Că multe dintre regulile și principiile după care doream să mă ghidez în viață erau depășite de vremurile pe care le trăiam. Era timpul schimbării, dar schimbarea o dictam eu. Am regretat de multe ori firea mea rebelă, nesupusă, pretențioasă, fiind convinsă de faptul că nemulțumirea îmi vine doar din neputința de-a mă mulțumi cu puțin.

Mai târziu, în Spania, visam că totul e la fel, că sunt acasă, că nu s-a schimbat nimic, lucrez la școală și viața merge neschimbată înainte. Voiam să șterg cu buretele plecarea, să fac să dispară ultimele luni din viața mea. „Este ca după un divorț“ îmi spunea cineva. „Îți amintești doar lucrurile bune.“ Și voiam cu disperare să îmi amintesc și de cele rele, măcar de cele pe care atunci le înțelegeam și acceptam. De frigiderul ăla nenorocit care semăna de multe ori cu o peșteră tristă, de facturile enorme la gaz, de minciunile politicianilor și deziluziile ultimilor ani, de caietul cu datorii de la magazin și de cei 10 ani fără vacanțe. De hainele de la second hand cu miros de vechi, de puiul împărțit cu grijă ca să țină mult, de brânza topită întinsă cu economie pe sandvișul de școală al fetelor. De comisioanele din vânzare pe care niciodată nu le primea bărbatul meu și, mai presus de orice, de neputința de a ieși dintr-un cerc închis, care părea pe zi ce trece mai strâns și mai sufocant.

Plecarea a fost tulburătoare. Cu inima oscilând între disperarea de a părăsi doi copii și fericirea de a păși în afara cercului. Amintirea fetelor împreună cu mama și cu bătrânul collie în poarta casei mi-a rămas pentru totdeauna ca o stampă a unei etape care s-a încheiat. Două copile care nu înțelegeau că plec pentru mult timp, că plec într-un fel pentru totdeauna, că mama lor, așa cum era atunci, nu se va mai întoarce niciodată.

Am urcat în autocar cu 5 mărci germane în buzunar, cu biletul cumpărat pe banii obținuți din bijuteriile vândute, cu o valiză plină de lucruri care apoi s-au dovedit inutile și cu sufletul plin de speranță.

Germania

În viață trebuie să ai puțin noroc. Sau e adevărat că norocul ți-l faci singur? Nu știu dacă vine singur, norocul adică, sau depinde mai mult de tine. Acum tind mai mult ca oricând să cred că dacă nu faci rău, dacă ești un om principial și onest, efortul și lupta cu tot ce-ți scoate viața în față se termină cu bine. Acesta a fost unul dintre principiile de viață cu care am plecat de-acasă și pe care am încercat în timp să-l păstrez neschimbat. Și nu mi-a fost greu să-l păstrez, pentru că, inevitabil și fără să mă gândesc la consecințe, am crezut mereu în bunătatea oamenilor, în regula simplă a faptei bune care se bazează pe cei șapte ani de-acasă. În naivitatea mea am crezut mereu că dacă eu nu sunt în stare să fac rău unui semen de-al meu, acela îmi va răspunde la fel. Astfel că am fost de nenumărate ori în viață furată, și nu mă refer doar la bani și alte bunuri personale pe care s-au găsit unii să și le dorească la fel de mult ca mine. Am rămas într-un fel același copil naiv care a deschis singură ușa unor hoți în urmă cu ani. Doamna cu părul lung și roșcat a venit pur și simplu la mine, spunându-mi că este trimisă de mama. Cu cheia care îmi atârna spânzurată de gât i-am deschis politicos, după care m-am dus să-mi cumpăr o înghețată din banii frumoasei doamne. Noroc mare să

primești bani de la musafiri ca să-ți cumperi înghețată! Când m-am întors, nu m-a mirat deloc prezența domnului care îndesa ceva în niște sacoșe supradimensionate. Nici nu era urât, avea și el părul cam lung și purta niște pantaloni tare evazați. Erau anii 70. Au plecat însă imediat după ce-am ajuns eu cu înghețata și m-a cam mirat, pentru că veniseră s-o vadă pe mama, iar mama urma să ajungă repede. Era la defilare, unde era tot orașul, pentru că venea Ceaușescu. Când au ajuns ai mei acasă, le-am povestit despre vizita celor doi, senină și fără să înțeleg de ce se agită atât. Nu, nu eram deloc speriată, nu, nu mi-au făcut nimic, nu, cum să mă lovească, au fost foarte drăguți și amabili, frumoși de-a dreptul, așa, cu părul lor lung și cu ținuta lor altfel decât a oamenilor mari pe care îi cunoșteam. Semănau mai degrabă cu niște staruri de la televizor. Nu m-au speriat deloc și, dacă ar fi să discutăm despre traume, cred că mai rău mi-a făcut perioada care a urmat, cu casa plină de poliție, interogatorii și mai ales cu lamentările mamei, care au durat ani buni după eveniment. Îi furaseră toate rochiile, blănuri, ce mai: tot ce-avea mai bun prin dulapuri. M-am simțit vinovată pentru că nu mai avea rochia pe care tocmai și-o făcuse pentru întâlnirea de 10 ani de la terminarea facultății. Tatei i s-a furat magnetofonul și benzile cu muzică de jazz, cu rock, cu muzica decadentă și atât de inaccesibilă în anii aceia. Atunci n-am știut, dar a fost cea mai grea pierdere din casă, o pierdere care a marcat familia mea mult mai dureros decât pierderea rochiei de banchet.

Norocul meu în Germania s-a întrupat într-un român emigrat de câțiva ani buni, plecat din satul meu

și stabilit cu familia în Lanberg, la doar 10 kilometri de locul în care eu urmă să-mi încep aventura în căutarea unei vieți mai bune.

M-a așteptat la sosire, m-a dus în casa lui și m-a omenit. M-a ajutat apoi în tot timpul acelei perioade teribile, m-a sunat mereu, mi-a adus tot ceea ce i-am cerut și a fost mereu prezent pentru mine. A făcut tot ce i-a stat în putere ca în timpul perioadei „Germania“ să mă simt protejată și însoțită, atât el, cât și soția lui. Să nu simt atât de acut sentimentul de alienare care arde sufletele și le transformă în cenușă. M-a făcut să mă simt cineva acolo unde eram nimeni. Pentru toți ceilalți, eu eram doar o mână de lucru ieftină printre altele, câteva sute, o unealtă de muncă calificată, robotizată și importată dintr-o țară fără importanță. Vândută de țara în care valoarea ei era redusă la nivelul de obiect al muncii, cu importanța națională zero. Un cetățean neînsemnat al unei țări despre a cărei poziție pe hartă se știa prea puțin, un negoț probabil rentabil pentru statul român și la fel de indecent și murdar ca orice negoț cu suflete din toată istoria omenirii.

Urma să mă stabilesc în Hellfeld, un sat din sud vestul Germaniei. Îl văzusem pe internet înainte de a pleca din România. Știam doar că o să lucrez la vie, într-o zonă cu mulți producători de vin, renumita „Weinstrasse“. Era regiunea Rinului, care, fiind plină de plantații viticole și crame, intrase în circuitul turistic pentru amatorii de vin și degustătorii pasionați. Și, recunosc, era frumos, era un vis bucolic și viu colorat. Un gigantic tablou pictat cu sate romantice și pline de flori, case albe și curate, restaurante și crame pitorești, cu străzi pavate

și asfaltate. Totul atât de curat, simplu și ordonat, fără praf și așa spune fără imperfecțiuni. Nu avea nici măcar muște! O lume de care noi eram atât de departe. Europa civilizată. Incredibil de aproape pentru lumea asta mare și dureros de departe pentru cei care simt dramatic distanța lumilor cărora le aparțin.

Nicu m-a dus la familia la care urma să lucrez. Deși vorbeam puțină germană, am avut noroc cu el pentru că recunosc: la început nu înțelegeam nimic din ce-mi vorbeau cei doi. Adică cei doi viitori patroni ai mei, un neamț bătrân și nevasta lui. Neamțul vorbea cu un puternic accent din zonă, după cum mi-a explicat Nicu, iar eu nu prindeam nici o iotă.

O să fac o paranteză și voi povesti istoria mea cu limba germană. Am studiat-o la școala generală din clasa a doua până într-a opta. Fosta mea profesoară de germană, care îmi era și dirigintă, a făcut o treabă bună, spre surpriza mea și a tuturor celor din familie. Nici eu nu m-am crezut în stare să susțin o conversație în limba germană, asta până când am fost obligată s-o fac. Până în vara în care am aflat întâmplător despre contractele de muncă în Germania de la un jurnal de știri și m-am hotărât să mă prezint la interviu. În așteptarea scrisorii de invitație la interviu, m-am apucat de studiat germană. Cu un ghid de conversație din bibliotecă și multă determinare, am încercat să-mi reamintesc ceea ce nu credeam că știu. Mi-am compus și mi-am tradus un discurs pe care mă gândeam să îl ofer la interviu. Adevărul este că eu m-am pregătit foarte bine pentru interviul acesta. Și recunosc că toți acei ani de generală, deși nu mi-am dat seama, au fost temeinici și germana învățată

a stat la baza plecării mele. Revin cu norocul în viață. Nu știu cât este întâmplător și cât depinde de efortul pe care îl faci și de ceea ce ești dispus să sacrifici. Oricum, în momentul în care a venit scrisoarea, eu eram pregătită pentru orice întrebare, aveam un discurs perfect și faptul că sunt inginer horticultor m-a dus în zona de care vă vorbeam înainte.

Familia Frankenmuller

Familia la care am fost repartizată avea o avere care se măsura în vreo cinci-șase case, o mică fabricuță cu linie de îmbuteliere pentru vin; un hotel și două restaurante, dintre care unul cu specific vânătoresc și vreo câteva dealuri de viță-de-vie, că n-am reușit să aflu niciodată numărul în hectare. Pe noi ne angajase pentru munca în vie, care se întindea cât vezi cu ochii. Suprafețe enorme, extinse pe toată întinderea văii, până la limitele Rinului. Un peisaj impresionant și care se lăsa admirat de pe colinele din jur ca o foaie de hârtie enormă desenată cu sute de plantații de vie, întrerupte doar de drumuri bine aliniat și de sate perfecte. Valea Rinului este unul dintre locurile cele mai frumoase care mi s-au întipărit în memorie în toți acești ani. E frumoasă Germania. Frumoasă, deși poate unii o cred doar banală, în uniformitatea ei.

Îmi amintesc de un spaniol pe care l-am cunoscut mult mai târziu și care susținea sus și tare că Germania e cea mai urâtă țară din Europa. Și adevărul e că le văzuse pe toate, pentru că ani buni a fost șofer de camion pe rute internaționale. La o discuție despre ceea ce trebuie să vezi și nu în Europa, el a exclus Germania de pe listă. Și ca argument a fost asemănarea și monotonia